

Spis treści

Przedmowa do wydania polskiego	9
--------------------------------------	---

Część A – Karl Heinz Roth

I. Sprawa reparacji: aspekty metodologiczne i historyczne	11
---	----

Reparacje w prawie międzynarodowym 11/ Wersalski traktat pokojowy i długi cień sprawy reparacji 20

II. Eksploatacja i eksterminacja: okupacja Polski (1939-1945)	29
---	----

Cele strategiczne i etapy niemieckiej władzy okupacyjnej w Polsce 30/ Rola terroru i polityki eksterminacji 37/ Eksploatacja i rujnowanie polskiej gospodarki narodowej 42/ Nowy ład po eksterminacji: „polityka narodowościowa” i „Generalny Plan Wschodni” 64

III. Polska jako teren doświadczalny: okupacja Polski w porównaniu z innymi okupowanymi krajami Europy	73
--	----

Zniszczenie państwa narodowego 73/ Rozczłonkowanie terytorialne 75/ „Polityka narodowościowa” 77/ Rujnowanie gospodarki narodowej I: pierwsza faza grabieży 80/ Rujnowanie gospodarki narodowej II: ekscesywne czerpanie z bieżącej produkcji 81/ Rujnowanie gospodarki narodowej III: praca przymusowa 82/ Rujnowanie gospodarki narodowej IV: wyzysk finansowy 85/ Rujnowanie gospodarki narodowej V: przymusowe kredyty w polityce handlowej (clearing) 86/ Grabież dzieł sztuki i archeologicznych dóbr kultury 88/ Wywłaszczenia i powiązania kapitałowe 90/ Eksterminacja Żydów europejskich 92/ Terror jako główny instrument polityki okupacyjnej 95/ Kolaboracja i polityka okupacyjna 98/ „Spalona ziemia” 101/ Los stolic i metropolii 103/ Podziemna ekonomia 108/ Straty i skutki demograficzne 110/ Typologia niemieckiej polityki okupacyjnej 112

IV. Polityka aliantów w sprawie reparacji: od planowania do zimnej wojny.	115
--	-----

Debaty ekspertów 115/ Sprawa reparacji na wojennych konferencjach mocarstw sprzymierzonych 120/ Konferencja poczdamska i utworzenie wschodniej i zachodniej strefy reparacji 126/ Niepowodzenie sojuszniczej polityki reparacji 128/ Radziecka polityka reparacji w radzieckiej strefie okupacyjnej i NRD 130

V. Polska jako część wschodniej strefy reparacji (1945-1953)	133
--	-----

Przekazanie obszarów na wschód od linii Odry i Nysy jako pośrednie świadczenie reparacyjne i polsko-radzieckie porozumienie w sprawie reparacji 133/ Sprawa reparacji z punktu widzenia polskiego ruchu oporu i rządu na uchodźstwie 137/ Inicjatywa związków ofiar

okupacji i bojowników ruchu oporu 140/ Przymusowe wysiedlenia i odbudowa obszarów na wschód od linii Odry i Nysy Łużyckiej 141/ Radzieckie dostawy reparacyjne dla Polski 145/ Polska rezygnacja z reparacji z sierpnia 1953 r. – deklaracja intencji 147

VI. Rozwój sytuacji w zachodniej strefie reparacyjnej (1945-1951) 151

Założenia koncepcyjne USA i Wielkiej Brytanii 151/ Paryska konferencja w sprawie reparacji (listopad-grudzień 1945 r.) 153/ Działalność Międzysojuszniczej Agencji Reparacyjnej 154/ Demontaże w strefach zachodnich 157

VII. Polityka zachodnioniemieckiej elity władzy w sprawie reparacji do końca lat osiemdziesiątych 161

Wstępny wkład do integracji z Zachodem: traktat w sprawie regulacji kwestii wynikłych z wojny i okupacji, układ luksemburski i umowa londyńska w sprawie długów niemieckich („Überleitungsvertrag”; umowa z Izraelem i Jewish Claims Conference; umowa londyńska) 163/ Zachodnioniemieckie „zadośćuczynienie” 179/ Porozumienie w sprawie odszkodowań z „państwami zachodnimi” 189/ „Nowa polityka wschodnia” a sprawa odszkodowań 194/ Spory z Polską Rzeczpospolitą Ludową w sprawie odszkodowań od 1970 r. 200/ Indywidualne świadczenia odszkodowawcze NRD 203/ Próba bilansu 204

VIII. Traktat dwa plus cztery i jego następstwa 209

Pominięcie sprawy reparacji 211/ „Dobrowolne fundusze pomocy” w celu odpierania roszczeń o odszkodowania – rozwój sytuacji od lat dziewięćdziesiątych 221/ Odszkodowania dla robotników przymusowych i Fundacja „Pamięć, Odpowiedzialność i Przyszłość” 228

IX. Nowe konflikty: obecne spory w Grecji i Polsce oraz problem „kultury pamięci” 233

Rozwój sytuacji w Grecji 234/ Nowa debata o reparacjach w Polsce 245/ Otwarte perspektywy 252/ Etyczny wymiar sprawy odszkodowań 255

X. Wielkość długu reparacyjnego i dotychczasowe niemieckie świadczenia reparacyjne 259

Problemy badawcze i zagadnienia metodologiczne 259/ Szkody materialne 262/ Skutki brutalnej przemocy 265/ Praca przymusowa 268/ Bazowe i obecne wartości roszczeń reparacyjnych po drugiej wojnie światowej 270/ Dotychczasowe niemieckie świadczenia reparacyjne 273/ Aktualny niemiecki dług reparacyjny 279/ Nierówne traktowanie indywidualnych roszczeń odszkodowawczych 281

XI. Argumenty za umową w sprawie reparacji w uzupełnieniu traktatu dwa plus cztery 287

Część B – Hartmut Rübner

XII. Dokumentacja: stosunek Republiki Federalnej Niemiec do polskich roszczeń odszkodowawczych (1970-1990) 289

Wstępne uwagi edytorskie 289/ Spis dokumentów 291/ Dokumenty 297

Wykaz skrótów	391
Spis tabel	395
Wykaz źródeł i literatury (wybór)	397
Indeks osobowy	419